

**Witōm wos piyknie juź we Nowym 2014 roczku...
I winszuja wōm mocka szczynscio, zdrowio ôroz błogosławiyństwa Bożygo.**

Chciōtech sie podzielić mojimi spostrzyżyniami bo wzyło mie sie na spōminki.
Jak to było 100 rokōw tymu od mojjj ômy ,70 z ôpowiadań mamy i moji juź 40 rokōw tymu na naszym Ślōnsku i tukej na ziymy rybnickej.

Pamiyntōm jak za bajtla starsi ôdy mie roztomainte ôpowieści i wice ôpowiadali.
Wice i ôpowiadania te godało sie, jak nie było telewizorōw a i radia ni za wiela.
Ludzie nie samōm robotōm i rzykaniym żyli...Jak siodali cołymi familiami we izbie, to dycki czynsto przy petrōnelce,eli karbidce najpiyrwej ,ôpowiadali myni abo wiyncy prawdziwe .. Wysnokwiali wtedy roztomante historyje ô żadnych stworach a były we modzie wtedy utoplce.

Moja ôma to dycki godała ,ze siedzieli i godali straszne bojki ô utoplcach . Miyszkali ône we stawach i nawet mogły wyłyż z wielkij kałuży,ze trowy na leśnyj polanie a były to żadne stwory całe zielōne,chude jak patyk,kere wciōngali ludzi do wody.Jedne utoplce były nawet dobre i pomagały ludziōm jak się topiły i ratowali ale tak to było mało kiedy.. Utoplce tyź mogli zamiynić sie w zwykłych ludzi nawet sōmsiadōw. A jak jakiś przyszōł na wiysiada, to szło poznać,ze był utoplcy, bo zostawioł po sobie kałuża wody, pod stołkiym kaj siedzioł.

Nasi starzyki niby w to niy wierzyli ale ôpowiadali by poczuć, jakis jak się to dzisiaj godo koncek adrenaliny. Właśnie - niby niy wiyrzyli ale kiedy jak szli kajś szczegōlnie samotnie po pustkowiu,czy na mokradłach po ómoku, to zawdy ôstoł taki wywnytrzny podświadōmy lynk.

Tak było ze mojjm ôpōm. Kiedy mioł 13 lot to chodził juź robić na Hoymgruba, ze Niedobczyc kaj wtedy miyszkoł zanim się ôżynioł z mojjm ômōm i wybudowali się w Niewiadomiu. Było to we 1917 roku . Wtedy na gruba chodzyli we lōntach robocznych ,bo niy było łaźni,lampiarni tyź niy, a karbidki ze sobōm koždy nosiył. Właśnie wtedy ônego roku mōj ôpa szōł du dōm ze szychty na mitak. Było to na jesień, juź szarawo, w dodatku mglisto i jak juź był dali ôd gruby i przechodziył sōm wele stawu kery był po drodze ,to wroz usłyszōł „ssit”,”ssit” ,taki dziwny dźwiynk, taki świst.Stanōł ,porozglōndoł sie ale nikogo niy bōło, ale tyź świst ustoł...zdziwiony, szōł jednak dali . Jak zaczōł iść to świst razym z nim tyź. Im szōł warci to warci świstało, razym ze jego chodym a jak zaś przystanōł -świst ustoł i tak pora razy. Jerona utoplec –pomyśloł..i chcioł sie znojs jak nojpryndzy we doma.....w kōncu niy strzymoł i zaczōł lecieć a świstało wtedy jyszczu bardzi, jakby go utopek gōniył aż do samej chałupy.Kiedy był juź w doma jyszczu wylynkany, to sie kapnōł dziepiyro czymu tak świstało . Zerknōł na swoja karbidka i widzioł,że dziura tam kaj dolywało sie wody do niyj była ôtwarto ,bo szpunt z niyj wylecioł i z tego tyź powodu zrobiyla sie pizczołka. To sie sōm ze siebie uśmioł i ôd tygo czasu niy lynkoł sie juź tych utoplców.

Moja ôma tyź miała podobne zdarzyni piyrwej,kiedy była blank modo frelka. To za staryj Polski jak padała, miyszkała na Piecach na familokach,(kerych juź dzisiaj ni ma) ale do roboty tyź chodzyła aż na Hoym. Robiyla tam na holcplacu (plac drzewa dzisiaj godajōm).

Miała dość daleko do roboty ale tyż jak chodziła na mitak i szła nazod to przed starōm szkołōm w Niewiadomiu, był piyrwej staw doś wielgi. Niy było wtedy tela autōw ,nawet ludzi szło mało kiedy spotkać..Cicho- yno kumkani żabōw i chrobokōw wodnych było słyszeć i pluski ōd czasu do czasu a jak fale dokupy z gwiozdami ōdbijały sie na wodzie ,to lynk rosnōł w ōczach a ōna sama szła wylynkano zawdy..Niby niy wierzyła w te bojki ō utoplcach ale jednak.

Kiedy już przeszła kole stawu to dycki słyszała stukot kōnskich podkōw we uszach ,jakby karoca jechała za niōm ale nigdy nic niy widziała yno szarość.Było tak długi czas i zawdy jak szła po mitaku ze roboty słyszała tyn stukot kōnskich podkōw na drōdze ze Hoyma na ulica raciborsko zarozki za stawym.Wyobrażała se ,że to utoplce zamiyniajōm się w ta karoca z kōniami i chcōm jōm zwabić do stawu i utopić ,tak jak to ōpowiadali sie we dōmowym zaciszu przy karbidce i świyckach ale lynk mo wielgi ōczy jak padajōm.

Szło by z tych i podobnych ōpowieści stworzyć cołko galeryjo ale nie wszyjsko pamiyntōm a ōma ze ōpōm sōm już downo z Pōnbōczkiym.

Za mojih czasōw to już były już modne niy utoplce ale wice ō Francku I Ancku ō Paulku i Jezusku ale to już tymat na inszy artykuł.

Porwoł Józef